

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Årgang 68 . Nr. 1

Januar

1983

Hundegården – før den faldt.

Palle Taarnhøjs tale ved kongeballet

Hr. rektor, mine damer og herrer. Må jeg tage ordet et øjeblik for at bringe en hilsen fra de gamle soranere – fra Soransk Samfund, og en tak til skolen og dens rektor, fordi man hernede stadig tænker på os, der engang havde vort hjem hernede. Tak også fordi vi stadig bliver inviteret med til skolens store dage. Hvor mange minder knytter sig ikke for os gamle til dette sted – til dets hverdag og til dets fester!

Og i aften fejrer vi en af årets store fester – Kongeballet. Alene navnet lyder som en fanfare. Hvor mange andre skoler har vel et kongebal, men her på Sorø mener vi at have ret til et sådant. Var det måske ikke kongen, der stiftede skolen for 400 år siden? Var det ikke kongen, der indviede denne bygning, vi sidder i, for 150 år siden. Gik ikke Christian d. IV og hans bror i skole hernede? jo vist har vi ret til kongebal. Navnet fik ballet for 150 år siden, fordi det afholdtes i forbindelse med festarrangementerne ved kongens fødselsdag. Der var også et bal på dronningens fødselsdag, men det faldt uheldigvis væk, da Christian d. VIIIs dronning havde fødselsdag i juni, et dårligt tidspunkt for et skolebal. Så langt jeg husker tilbage, har vi ikke en eneste gang haft en konge, der havde fødselsdag i en af skoleferierne. Man har ikke taget det så tungt med dronningerne. Som nævnt havde Christian d. VIIIs dronning fødselsdag i juni, og Christian d. Xs dronning havde fødselsdag på selve juleaften.

I tidligere tider havde man i øvrigt ikke blot skolens tre baller, Kongeballet, Dronningeballet og Vandballet, men i byen og dens omegn var der rigeligt med privatballer, hvor skolens elever var velsete gæster.

Efterhånden greb dette så meget om sig, at skolen var nødt til at gribe ind og påbyde, at ingen elev i vinterens løb deltog i mere end fire af disse privatballer. Det var naturligvis en meget trist ting for eleverne, men problemet blev så løst ved, at man skelnede mellem egentlige baller, der varede til henpå morgenstunden, og dans, der sluttede ved midnatstid. Derved kunne eleverne igen deltage i de talrige arrangementer formentlig til lige stor gælde for eleverne og for byens og emegnens unge damer.

I gamle dage blev der måske her på Sorø set frem til ballerne med større forventning end nu, for dengang havde man jo ingen eller meget få piger på skolen til daglig. Der var noget uvirkeligt og fjernet ved piger, og i erindringsbeskrivelser fra soranere i de dage kan man læse, hvorledes man tilbad det smukke køn på afstand. Man søgte at møde den udkårne på gaden, men var man så heldig at møde hende, blev man måske så forfjamsket, at man tabte huen, når man hilste, for man hilste naturligvis på pigens ved at tage huen af. Noget så håndgribeligt som et kys var der ikke tale om, og under dansen, der foregik under skarp bevogtning af de medbragte an-

stands damer – mødre og tanter – den såkaldte *kødrand*, kom man ikke den tilbødte genstand nærmere end strakt arms afstand. Man levede efter Goethes ord: Die Sterne die begiert man nicht, man freut sich ihrer Pracht.

Denne fjernhed, korporlig som åndelig, fra det smukke køn medførte, at det gik soraneren som det gik sømanden. Han begyndte at befolke omgivelserne med hunkønsvæsener. Vi ved alle, at sømanden siger: hun og »hende« om sit skib – dette i modsætning til f. eks. taxachaufføren, der ikke bruger sådan øm tiltale til sin vogn. Årsagen må nok søges i, at mens taxachaufføren har kvinden lige om hjørnet, så kom sømanden til at elske kvinden højere og højere, jo længere han kom væk fra hende, og så blev skibet altså pludselig til et hunkønsvæsen. Nu kan man ikke heraf nødvendigvis udlede, at manden kun synes om kvinden, når hun er langt væk, men man kan måske nok sige, at hun ikke bliver ringere af at komme lidt på afstand. Det gik altså soraneren på samme måde. Savnet af kvindelig omgang fik ham til at forlene skolen med kvindelige egenskaber, i reglen moderlige. Hun blev Moder Sorø, og det selv dengang, da skolen ikke havde en eneste lærerinde, og de lærere, vi havde, var så sandelig ikke meget moderlige eller søsterlige. Noget lignende sker næppe for lokale børn i dagskoler. De vil næppe finde på at kalde deres skole: Moder Kommuneskole. Og skulle det nogensinde ske, at vi får kvindelige alumner på Sorø – og nogen vil måske sige, dette ske sent, for hvor vil så drømmen blive af? – så ville disse kvindelige alumner antagelig forlene skolen med faderlige egenskaber.

Men kvindeligheden passer nu så godt til Sorø, til hendes sind såvel som til hendes legeme: hun er så sandelig ikke en vildmand som Vesterhavet eller en skummel stimand som den jyske Hede. Vi finder de bløde, runde former i Sorøs landskab, her er intet vildt eller forrevent. Vi finder kvindens blidhed i de stille skove, hvor man kan søge trøst for verdens fortrædelighed, men også kan lade sig forføre af elverfolket, så man glemmer tid og sted og sit Fadervor. Den klukkende, blinkende, indbydende sø, som vugger os i sine arme og får os til at drømme om bedrifter, men som også pludselig lumskelig kan lokke os i dybet, er kvindelig nok. Som bekendt er det kvinden, der inspirerer manden til de store bedrifter – og det er hende, som altid søger at forhindre ham i at udføre dem. Og var skolen måske ikke kvinde, når hun tugtede os, men alligevel stod bag os og kom med os i fremgang. For det er jo således, at bag hver mand med succes her i livet står en kvinde – som ustandselig fortæller ham, hvor tåbelig han er.

Jo, vist er Sorø en kvinde – og vi gamle drenge glemmer hende aldrig, men drages altid mod hende, og vi glæder os altid til gensynet. Lad os udbringe et trefoldigt leve for Moder Sorø.

Palle Taarnhøj.

Chr. Tom Petersen
Academia Sorana

efter tegning af Christian Tom-Petersen

SORANER-BLADET

JANUAR 1983

68. ÅRGANG

NUMMER 1

Ung 82 — TEMAUGEN

Da det må formodes, at pædagogiske eksperimenter i Sorø interesserer Soranerbladets læsere, har jeg bedt en af initiativtagerne blandt skolens lærere Ulrik Jeppesen skrive om temaugen.

Red.

Som det vil være Soranerbladets læsere bekendt, er der her i efteråret føjet endnu et kapitel til Akademiets snart 400-årige historie. Fra den 8. til den 12. november 1982 afholdtes den første temauge nogensinde på skolen.

Det var en begivenhed, som satte huset på den anden ende! Alle steder, hvor det var praktisk muligt, arbejdede de til lejligheden dannede grupper. Selve gruppedannelsen var sket ved, at hver enkelt elev havde valgt sig ind på et af de ca. 30 emner, som var fremkommet på baggrund af flere rundspørger blandt elever og lærere. De daglige klasse- og årgangsskel var med andre ord ophævet, og disse nye konstellationer – baseret på interesse – gav i mange tilfælde nogle spændende resultater.

Og hvordan forløb det hele så? Først og fremmest må man vel konstatere, at temaugen ganske forventeligt ikke lignede en almindelig skoleuge. Ingen klokke ringede! De forskellige grupper måtte selv økonomisere med deres tid fra 8 til 14 hver dag. Det betød, at der næsten konstant var liv på gangene. Grupper skulle i naturfagsbygningen for at se film eller video, andre skulle i formningslokalet for at hente materialer til plancher m.v., eller man havde et ærinde i Grønne Sal, som til lejligheden var indrettet som udlåns-, service- og organisationscentral. Her holdt nemlig »styringsgruppens« 7 elever og 5 lærere til, hvis de da ikke var ude på området for efter bedste evne at hjælpe til med dette eller hint.

Efter hver dag indleverede hver gruppe en

kort rapport om dagens arbejde og om planer for de(n) følgende dag(e). Dette skete for at give »styringsgruppen« endnu en chance for at vide, hvor der skulle rækkes en hjælpende hånd. I den forbindelse bør pressegruppen nævnes, idet den ikke blot rapporterede om sit eget arbejde, men også med held forsøgte at give et samlet billede af aktiviteten fra dag til dag. Det blev til 3 dagsviser samt en afsluttende ugeavis i Sic-format. En anden del af pressegruppen fik etableret en kontakt til Sjællands Tidende, som velvilligt stillede en side til elevernes rådighed i avisen for fredag den 12/11. Sikkert ikke dårligt for skolens image i det lokale.

Også mange andre grupper greb i øvrigt lejligheden til at komme udenfor skolens fire vægge for at hente inspiration.

Ganske vist var økonomien stram, men det forhindrede ikke, at folk tog afsted på større og mindre research-rejser – fortrinsvis til København, som tydeligvis i særlig grad drager.

Fredag den 12. var så dagen, hvor resultaterne/produkterne af ugens anstrengelser blev præsenteret. Formiddagen gik med de sidste prøver, med opstilling og ophængning, og fra kl. 11,00 til kl. 13,00 gik det så løs i festsalen med pannediskussion om op- eller nedrustning, musical om rusgifte, sketch om følelser m.m. På anden sal kunne man studere lange rækker af plancher om energi, om rusgifte, om identitet, om op- og nedrustning, om reklamer, om raceproblemer o.s.v. Her kunne man også se lysbilledshows, høre lydmontager, se video og høre foredrag.

Om eftermiddagen holdt vi en ikke-planlagt, men åbenbart tiltrængt pause, inden det kl. 18,30 igen gik løs i festsalen. Her kunne man i 3 timer overvære et blandet udbud af musik og teater.

Dagen (og ugen) sluttede med en fest, som også bør figurere i skolens annaler, idet det

Tanker før en frokost Af Aage P. Jensen (S 56).

Med mellemrum dukker spørgsmålet op, om man egentlig ikke burde deltage i en soraner-frokost – for det er jo længe siden! Så efter at have klargjort sig både tid og sted endnu engang planlægges en frokost engang i »næste måned« uden at vide, at den senere må opgives p.g.a. andre presserende aktiviteter – eller blot forglemmelse.

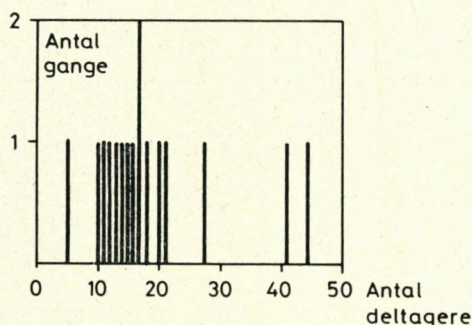
Sådan er det gået for mig adskillige gange. Og jeg er næppe den eneste, der udsætter sin deltagelse år efter år, for samtidig at opdage, at incitamentet til at deltage ikke er voksende. Mange andre end jeg giver bestyrelsens medlemmer anledning til at udtale, at »der kommer ingen til vore arrangementer«!

For om muligt at besvare dette spørgsmål for mig selv, tog jeg de soranerblade, jeg havde liggende på min tidsskrifthyld fra de sidste par år og gennemgik deltagerlisterne. Resultatet af min hastige og ufuldstændige undersøgelse fremgår af figur 1 og 2.

I den undersøgte periode viste det sig, at der var mellem 5 og 44 frokostdeltagere pr. gang med et gennemsnit på 18,8 og en spredning på 10,2. Om dette er mange eller få, kan jeg ikke afgøre – selv ikke hvis jeg skønner, at der er ca. 3000 nulevende gammelsorane med 1/3 boende i udlandet og 1/3 i det storkøbenhavnske område.

Mere interessant er det at betragte figur 2, hvor årgangenes gennemsnitlige deltagerfrekvens er vist. For heraf fremgår det, at der er en markant forskel i frekvensen før og efter årgang 40.

Hvad der er årsag til denne forskel kan være svært at afgøre, for den kan dels være betinget af en begyndende pensionering, der

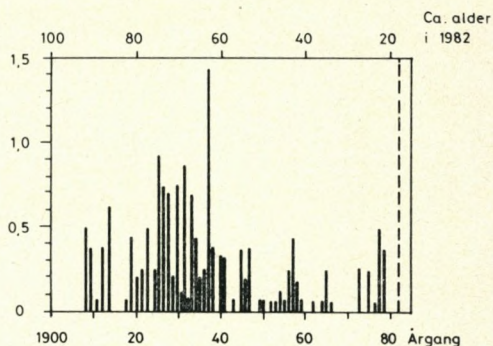

Figur 1. Antal frokoster med n deltagere

Ung 82 - Temaugen

for første gang foregik på øverste gang og i lokalerne langs med denne. Diskoteket var opstillet i den vestlige ende, og ølsalget (!) foregik i den østlige. Også denne del af arrangementet var der udbredt tilfredshed med – men derfor kan det nu alligevel godt være, at der går et par år, før vi kaster os ud i den næste temaug.

UJ.

Figur 2. Gennemsnitlig medlemsdeltagelse efter årgang.

giver ældre gammelsorane bedre muligheder for at deltage og dels være betinget af en historisk/kulturel holdningsændring overfor Soransk Samfund. En holdningsændring, der er sammenfaldende med 2. verdenskrig.

Min lille undersøgelse giver ikke svaret, men det må være vigtigt for Soransk Samfund at kende det. For enten er frokosterne hensygnende eller også vil de fortsat være domineret af pensionister. Og er dette mønster gældende udover frokosterne, da kan Soransk Samfund løbe ind i en uheldig udvikling.

Bestyrelsens hjertesuk synes derimod nok at have en reel baggrund. For Soransk Samfund har tilsyneladende kun ringe kontakt med de erhvervsaktive årgange, hvorved megen dynamik og inspiration fortabes (alt andet lige). Og det må derfor være oplagt for bestyrelsen, såfremt den ønsker at få tag i en bredere medlemskreds, at fokusere på denne målgruppe, dels for at nyde godt af dens formåen og dels for at etablere kontakten til og mellem dens enkelte medlemmer.

Videre »aflæser« jeg af figur 2, at møder jeg en dag op til frokost, da vil jeg med meget stor sandsynlighed (98 pct. for årg. 56) være den eneste fra min egen årgang. Og det er måske en væsentlig årsag til, at jeg og andre nedprioriterer vor deltagelse. For fællesskabet, der dyrkes ved sådanne arrangementer, føles stærkest blandt ens »egne«.

Det var måske derfor en idé at afholde de enkelte frokoster i skiftende årganges regi, således at chancen for at træffe egne kammerater bliver større. Og kan årgangen(e) tillige mønstre en foredragsholder, da vil tilskyndelsen til at deltage velsagtens også øges.

Nye midler må bringes i anvendelse for at aktivere en bredere medlemsskare – midler der svarer til den tid, vi lever i. For tiden bag forrige århundredes eksklusive club med dens angelsaksiske overtoner i et diventerende miljø bærer ikke længere i et samfund med stedse svagere sociale konturer. Og vort fælles udgangspunkt sikrer ikke længere i sig selv et livslangt fællesskab på nostalgis overdrev.

Aage P. Jensen.

Hvad Ole Rømer observerede

Af Claus Thykier (1955) (fortsat).

Rømer beklager, at han har anbragt alt, hvad der af kongen »... haver allernaadigst været tillagt (af penge) til min Underholdning« i de »astronomiske Observationer, som ieg altid haver æstimered over alt det ieg haver kiert i Verden, så ieg ikke selv ved, hvad ieg kan efterlade for min kiere Hustrue«. Derefter følger, hvordan arven skal fordeles til familien, og Rømer slutter: »... dog hvad mine astronomiske Observationer, om hvilken oven er meldet, angaar, da agter ieg derom at giøre een særdeles Disposition, hvilket skal findes i min kiere Siælesørgers Velædle Professor Christen Worms Hænder ...«.

Hvad denne disposition går ud på, fremgår af Universitetets konsistorialprotokol. Deri står, at Worm afleverer et astronomisk manuskript til Universitetet »kaldt Triduum«, idet han refererer Rømers sidste ønske om at få det »trykt og udgivet (for) at det ellers icke af en Hændelse skulle blifve forlagt«.

Triduum fandtes i flere afskrifter, men kun den omtalte er bevaret.

Det lykkedes ikke for Rømer at måle stjerneparallaksen og bevise det kopernikanske verdensbilledes rigtighed, dels var hans meridiankreds trods alt ikke fintmærkende nok, skønt metoden var rigtig, dels led det astronomiske arbejde under, at Frederik d. IV havde fraget ham hans årsløn som astronom.

Denne oplysning er fremkommet fornylig ved min opdagelse af en svensk spions dagbog fra 1708. Spionen, Göran Wallerius var en tur i Rundetårn, sikkert nok så meget for at se, hvor mange skibe, der lå i havnen som af videnskabelige årsager. Han blev vist rundt af en Rømer-elev, Laurits Skive, der noget naivt berettede om både dette og hint.

En årsag til kongens handling er muligvis at søge i endnu et spionbesøg, som fandt sted tidligere samme år. Dog af en anden karakter: En delegation af astronomuddannede jesuitermunke fra Vatikanobservatoriet troppede op hos kongen, som viste dem ud på landobservatoriet. Deres bevæggrunde til visitten kendes ikke, men kan næppe have været uvæsentlige – måske havde man lugtet lunt m.h.t. formålet med arbejdet på Observatorium Tusculanum. Frederik d. IV er kendt for at have haft ret specielle religiøse ideer og kan tænkes at have ladet sig påvirke af jesuiternes konklusioner.

Triduum skulle i alt fald blive en enkeltstående indsats, den blev aldrig fulgt op af lignende observationsserier.

Men Triduum skulle få en helt uventet historisk betydning – dog først et halvt århundrede efter Rømers død: Observationerne blev den direkte årsag til konstateringen af stjernernes egenbevægelse. Det vil sige, at stjernerne ikke er fikseret på himmelhvælvingen, men bevæger sig uafhængigt af hinanden. Til bevisførelsen havde man brug for observationer dels af stor nøjagtighed, dels af en vis

alder, da fænomenet ellers ikke lod sig påvise. Til formålet kunne kun Triduum anvendes – beviset forelå – stjernerne var ikke »blanke søm på himmelkuplen«, men frit svævende kloder.

Rømer har selv beskæftiget sig med disse tanker: – Nok har stjernehimlen været tilsyneladende uforandret gennem mindst 2000 år, siger han, men dette tidsrum er, set med en astronoms øjne, meget lille. Han tvivler ikke på, at stjernerne bevæger sig, og han gør en smuk sammenligning: Heller ikke er vel nogen i tvivl om, at bl. a. skyerne, regnbuen og morgenrøden er i stadig skiften eller bevægelse. Dog ser man dem uforandret måske et helt minut. – Det er blot, fordi de er så langt væk fra os, at deres bevægelser forekommer umærkelige i korte tidsrum!

I sit for den tid lange liv fik Rømer kun udgivet to artikler på tryk: Afhandlingen om lysets tøven (den fylder ca. 3 lommebogssider) og en afhandling om nordlys. Det er blevet diskuteret, hvorfor. Hans mangel på tid kan ikke bestrides – hans forelæsninger måtte lægges kl. 4 om morgenen, og da han bygger landobservatoriet, må han, som han udtrykker det, »stjæle en sommer til sig selv«.

En anden årsag kunne være manglende økonomiske midler. Men til dels var Rømer trods alt ikke nogen fattig mand, og dels betragtedes han gennem sit ægteskab som et agtet familiemedlem af den på Universitetet næsten enerådende Bartholinfamilie, som nok kunne have fundet en udvej, så han kunne have fået trykt, hvad han måtte ønske.

Over for Leibnitz tilkendegiver Rømer, at hans arbejde for en stor dels vedkommende er af så praktisk betonet karakter, at han ikke kan beskrive det, så det umiddelbart kan forstås, det må opleves på nært hold.

Men endnu et argument er, så vidt vides, ikke blevet fremført af andre end undertegnede, jeg vover hermed pelsen: Rømer gik bevidst stille med dørene. Det var farligt stof, han arbejdede med: Han ville forsøge at modbevise, hvad kirken halvandet årtusinde igennem havde prædikeret – mennesket, Guds billede, i verdens midte. Dette lykkedes ikke for Rømer. Hans fremgangsmåde var rigtig! Han kunne bare ikke have nogen anelse om, hvor ufatteligt langt borte, stjernerne befinder sig fra os, hvilket gør, at parallaksen er så lillebitte, at den er næppe målelig.

Det er således ikke uden grund at mindes de 275 år gamle Triduum-observationer. Ganske vist beviste de ikke jordens bevægelse om solen, men til gengæld noget mindst ligeså væsentligt: Stjernernes egenbevægelse og dermed verdensrummets foranderlighed! Rømers allersidste handling fik altså vidtrækkende betydning for, hvad han selv kalder: »Den menneskelige erkendelse af Verdensbygningens Indretning!«.

Claus Thykier.

Om Sorø Apotek

Den første bevilling til et apotek i Sorø udstedtes den 20. marts 1606 til forstander for Sorø Skole og gods dr. med. Anders Christensen, men da han døde allerede et halvt år senere, og bevillingen var personligt udstedt til ham, er der næppe i praksis kommet noget ud af det.

25 år senere udstedtes den næste apotekerbevilling til professor ved Sorø Akademi *Joakim Burser* den 18. januar 1631. Han efterfulgtes af sin bror *Esaias Burser* og derefter af sin søn *Johannes Burser*, som den 30. april 1673 fik bevilling til at flytte sit apotek til Slagelse, hvor det endnu trives under navnet Svaneapoteket, mens Sorø i de næste 75 år var uden et apotek. Det fik byen først igen, da *Christian Ludvig Martini* fik en bevilling den 22. marts 1748 til det nuværende Svaneapotek i Sorø.

Joakim Burser var en meget anerkendt botaniker, også ude i Europa. På sine rejser samlede han planter, tørrede dem og klistrede dem ind i et stort herbarium, der til sidst omfattede 30 bind i folio. Denne samling testamenterede han til *Thomas Bartholin*, og senere havnede det i landsdommer *Jørgen Seefeldts* berømte bibliotek på Ringsted Kloster, som under svenskekrigen af *Karl den Tiende Gustav* blev skænket til *Kristian den Fjerdes* svigersøn *Korfits Ulfeldt*, der med skam at melde optrådte som landsforræder på grund af sit had til det danske kongehus, og han førte det til Sverige. Senere er herbariet, hvoraf 23 foliobind er bevaret, havnet i Uppsala Universitetsbibliotek.

Dette herbarium er det ældste bevarede fra Danmark, og det giver gode oplysninger om vegetationen på Sorøegnen for 350 år siden, idet de danske planter er samlede for sig selv og ledsaget af en udførlig tekst med oplysninger om deres udbredelse.

Kilde: De Danske Apotekers Historie, 1. bind side 191 ff.

Forsidebillederne i december nummeret

blev desværre ikke så gode i gengivelsen som håbet. De tilhører Sorø Akademis Bibliotek skænket af geheimekonferensråd *Johan Bülow* sammen med den værdifulde bog- og manuskriptsamling. De er deponeret på Sorø Akademis Skole og smykker nordvæggen i Grønne Sal, vest for midterdøren. Sammen med *Dajons* buste af *Frederik den Sjette* fra 1784, da han blev konfirmeret, og *Eckerbergs* monumentale portræt i festsalen får vi et udmærket indtryk af, dels hvordan han virkelig så ud (*Dajon* og *Jens Juel*) og dels, hvordan han gerne ville have set ud (*Eckersberg*).

Red.

Minister blev forbavset

Forsvarsminister i vor nuværende regering *Hans Engell* er student fra Sorø 1967. Vi bringer et lile klip fra *Berlingske Tidende*.

Hans Engell, 34, vor forsvarsminister, har erfaret, at det for en top-chef er nyttigt at komme ud at se sig omkring på de forskellige arbejdspladser indenfor området. Han deltog forleden for første gang i NATO's forsvarsministermøde i Bruxelles. I den anledning havde han inviteret alle danske medarbejdere i NATO-hovedkvarteret til en sammenkomst for at sige goddag. Det viste sig, at ikke mindre end 220 – tohundredeogtyve – danskere – officerer, befalingsmænd, stampersonel og civile medarbejdere samt ledsagere tog imod invitationen.

Hans Engell blev virkelig overrasket over det store antal. Han vidste ikke, at der rent faktisk var ansat så mange danske i NATO, men det mindede ham om, fortæller han mig, at en tidligere minister en dag gik til portvagten og spurgte: »Sig mig engang *Nielsen*, hvor mange mennesker arbejder egentlig her?« »Ah«, svarede *Nielsen*, »cirka halvdelen«. Det, mange af os har betragtet som en vandre-anekdote, er i følge *Hans Engell* virkelig foregået, men naturligvis ikke i Forsvarsministeriet, for-sikrer han.

(*Berlingske Tidende*).

Om limericks og anden nonsensdigtning

Af *Krudt Peter*.

(*Alias Axel Müller*, »*Fatters*« søn)

Denne gang handler det om limericks og anden nonsensdigtning. To definitioner på limericks:

Politikens Nudansk Ordbog: »en (fra eng. egl. navn på en by i Irland) et kort digt med overraskende rim (på person- og stednavne)«.

Webster New Collegiate Dictionary: »A nonsens poem of five anapaestic lines, of which lines 1, 2 and 5 are of three feet, and rhyme, and lines 3 and 4 are of two feet, and rhyme«.

Det var *Edward Lear* (1812–88), en engelsk maler og nonsensdigter, der først satte limericken på det poetiske landkort. Han skrev flere hundrede, dog var hans første og femte linie altid identiske. Han er en af de to store engelske nonsensdigtere i det 19. århundrede med sådanne »gems« som: »The Owl and the Pussycat« »The Jumbles« og »The Dong with the Luminous Nose«.

Den anden er *Charles Lutwidge Dogson*

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Årgang 67

1982

Fratergaarden i sne

Indholdsoversigt

67. årgang 1982

Januar

(Heri indholdsfortegnelse for 1981)	
In memoriam lektor P. F. Truelsen	3
Sorø Akademis alumner (Phønix okt. 81)	4
»Doktoren kom« af Ejnar Thykier-Nielsen	5
Soranerfrokost 3. dec. (med rektor)	7
Om Ragna Gümöes	8
Jesper Carlsen: Det romerske Østrig	9
Runde fødselsdage	10
Soranske dødsfald	10
Fynsk Holbergfødselsdag	10

Februar

Alumnernes juleafslutning	14
Danmarks gamle ordsprog V (Daniel Matras Proverbes etc.)	15
Herlovianersproget og soranersproget ..	16
Niels Hvass: Om titler og træer	17
Herlufsholm får pigekollegium	19
Middelaldermetode og medier, festskrift til Niels Skyum-Nielsen, 60 år	20
Hubert Rosens mindelegat	20
Torbjørn Bennike: Poul Frode Truelsen	21
Ove Sevel (Berlingske Tidende)	22
Bodil Wille Møller: Kære Palle!	22
Soranerfrokosten 7. januar	22
Runde fødselsdage	23

Marts

Faxe Bryggeri af red.	27
Soranerfrokosten 4. februar	28
Poul O. Petersen: Om batøk	30
Om G. Rosenkrone og Carsten Hauch ..	32
Justus Hartnack: Menneskerettigheder ..	34
Brevkassen: Kære Bodil! Af Hemming Andersen	35
Soranske dødsfald	35
Runde fødselsdage	36

April

Fraternitas Soranes stævne nr. 46, indbydelse	38
Erik Sanders 60 år	38

Gustav Henningsen: Heksegalskabens anatomi	39
Det Lyngbeckske Soranerlegat	41
Indkaldelse til generalforsamling i SS ..	42
Regnskab for SS og SB	42
Adolf Thiel: Mit livs historie 2 ved A. Kann Rasmussen	43
Soranerfrokosten i marts	46
Soranske dødsfald	47
15.500 kr. i bidrag til SB i 1981	47
Runde fødselsdage	47

Maj

Ove Sevel 60 år	51
Nordisk Films Kompagni	52
Runde fødselsdage	55
Krudt Peter: I Morfeus' arme	56
Erik Hammerich Damm: Om den afskaffede bordbøn	56
Sv. Egede Glahn: Kære redaktør!	57
Cricketklubben Soranerne: Turneringsplan	57
Frank Horn: Amerikansk papirnusseri ..	58
Soranerfrokosten i april	60
Claus Grønne: Rom – lidt om aktuelle problemer	61
Theodor Holmskiold: Om Mallen i Sorø sø	62

Juni

Forside i farver: Agnes Slott-Møller: »Fjennesløv«	67
Soranske kvinder – nogle af dem (S.R.)	71
K. E. Koch: Der er stadig gedeboller i Sorø sø	72
R. Spärck: Om »Geddebollerne«	73
Referat af generalforsamlingen 19. april	74
Formandens beretning ved generalforsam.	76
Fyng afd.s Holbergfest	77
Per Sørensen: Dansk forskning i Sydøstasien	78
Nyt brev fra Krudtpeter	82
Lidt om Adolph Stenders soranerbøger ..	82
Runde fødselsdage juni, juli og august ..	83
Batøk i Charlottenlund	84
Soranerfrokosten den 6. maj	84

Mindeord om Uffe Hastrup og K. E. Stubbe Teglbjerg	85
Soranske dødsfald	86

September

Fru Thora Østergaard 1920-82 af Dorte Hagemann	91
Dimissionen i Sorø kirke	92
Rektor Erling Kristens tale ved dimissi- onen	93
Den lille translokation	95
Gaver til Soranerbladet	96
Indbydelse til årsfesten	97
Fynsk batøk (E. Lind)	98
Max Ebert: Gottsche Hans Olsen	99
Soranerfrokosten 6. maj (fortsat) og 1. juli	101
50 års studenterjubilæet	101
Soranske dødsfald	102
Det sammenslyngede FS	102
Runde fødselsdage	102

Oktober

Per Amby: Habakukken »Rollf«	107
Referat af Fraternitasstævnet maj 82 ..	109
Nyt brev fra Krudtpeter	109
Paul Honoré: Tale ved fru Østergaards bisættelse	110
L. A. Balslev. Hvad vidste man om grav- sten i Sorø kirke for 150 år siden? ..	111
Ferdinand Wendelboes tegninger af grav- sten	105, 111, 112, 113 og 118
Indholdet af Phønix juni 82	114
Bogudstilling i Bikuben	114
Soranerfrokosten i juni	115
Habakukfrokosten i august	116
»Historiske huse i Sorø«	117
Runde fødselsdage	117
Soranske dødsfald	118

November

Palle Taarnhøj: Frederik II og skolens 400 års jubilæum	123
Jens Chr. Chemnitz: Rejsen tilbage til kilderne	124
Stiftelsen Sorø Akademi, en kort oversigt, Red.	128
Hvem brændte habakukkerne og hvorfor?	129
Runde fødselsdage	129
Sorø kommunes nye rådhus	130
Soranerfrokosten 2. september	131
Dan Finks indlæg ved frokosten: Forslag til mindesmærke for Fred. II	131
Forslag til tekst på mindeplader i Klosterporten	132
Om Christian Hovmark og Herman Bang	133
Soranske dødsfald	134
In memoriam fru Ingeborg West	134
Gammelsoranercricketkamp, ref. (Thomas Petersson)	134

December

Farvebilleder på forsiden: Frederik VI og hans dronning, malt af Jens Juel ..	137
Soransk Samfunds legater	139
Referat af årsfesten	140
Palle Taarnhøjs tale ved årsfesten	141
Phønix okt. 82, kort indholdsfortegnelse	142
Claus Thykier: Hvad Ole Rømer observerede	143
Max Ebert: Om Søren Nielsen May	144
Knud Vads tale ved frokosten 7. oktober	145
Runde fødselsdage	146
Sporten. Kvindefodbold aug 83??	146
Gammelsoranerbasketball	146
Mindeord over Niels Skyum-Nielsen	146
Soranske dødsfald	147
»Jul i Sorø«	147
Bidrag til Soranerbladet	148
Soranerfrokosten 7. oktober	148
Soranerfrokosten 4. november	149

Små notitser er ikke medtaget.

(1832–98) matematiker, digter og ordineret præst, som under pseudonymet Lewis Carroll skrev »Alice in Wonderland«, »Through the Looking Glass« og »The Hunting of the Snark (Snark = Snake + Shark).

Men tilbage til limericken, her er en af mine egne, som opfylder de fleste krav i de anførte definitioner:

Simeon Stylites.

(Saint 390–459, Syrian Ascetic and Stylite).

There was no more holy a kritter (slang for creature)

than Simeon, first flagpole sitter,
he sat on his pole
while saving his soul,
to enter Gods realm that much fitter.

Nonsensdigtning er anerkendt som en distinkt art af digtekunsten, i Princeton Encyclopedia er der flere sider om den. I Danmark er *Johan Herman Wessel* og *Halfdan Rasmussen* mestre i kunsten. *Ogden Nash* her i USA er måske ikke nonsensdigter i egentlig forstand, men en mester i »light verse«.

The turtle lives twixt plaited decks

Which practically conceal its sex.

I think its clever of the turtle
in such a fix to be so fertile.

»I do'nt mind eels
except at meals«.

Mens talen er om limerick og Ogden Nash, kan det nævnes, at Nash skabte, hvad han kaldte en »limerick«, en forkortet udgave af en limerick på kun fire linier, hvor første, anden og fjerde linie rimer, mens tredje linie selvfølgelig ikke rimer på nogetsomhelst.

Alle linierne er dimetres.

Her er en af mine egne limicks:

O, could I but mimic
an Ogden Nash limick,

He sold Them for cash,
see, that was his gimmick.

Hermed et af mine »tosserier«:

On the Eve of Events.

(efter en gammel italiensk skrøne)

With whom did Adam flirt
before he met his Eve?

Was there another skirt?

One hardly can believe
that he, a healthy celibate,
did not find ways to celebrate.

Or do you think he just adlibbed
until he finally got »ribbed«?

Sister Nicholas, min kones lærerinde i en Dantesklasse på Dominican College her i San Rafael, blev så begejstret for det, at hun læste det op for klassen.

Til sidste et på dansk, som jeg citerede ved soranerfrokosten 3. juni 1976, og hvis jeg læser Saxtorphs referat rigtigt, fortjener det et større publikum:

ÅLENS FORVANDRING

En ål som trængte til forandring
tog flybillet til »Ålens Vandring«,
som mellem billigrejser stod
fra Helsingør til Novgorod,
tog afsked med sin blanke kone,
som var en ål og som hed Lone.

Den rejste ud med sprit i lommen
en Brøndum akvavit med kommen,
for hvad er ål vel uden sprit
– den tanke bli'r man aldrig kvit –
og da den landede i Marokko
den snoed sig i vild rokokko.

For der var unge ålinder
som man dem kun på vandring finder,
den følte sig så ung og frisk
skønt billedet var højst grotesk:
en ål som havde børn og kone
gå rundt i Afrika og jone.

Den elsked en, den elsked flere,
for hver en dag den elsked mere,
den gik ud af sit gode skind,
i pengepungen gik der svind,
tilsidst den spilled på rouletten
og tabte alting, syv, ni tretten.

Den blev sendt hjem af konsulatet
og gruede for attentatet
dens kone havde i behold
i hjemmet der på Vestervold.
Men før familien fik den fanget,
en ålefisker fik den stanget.

Nu sidder Lone, åleenken,
i ensomhed på havebænken
og tænker på den fordums ven,
den aldrig mer skal se igen,
og pusler om sin åleyngel,
som misted far'n, den falske slyngel.

Soranske penne

I Politikens Vor Tids Filosofi II skriver mag. art. Jan Riis Floor, (student fra Sorø) om den analytiske filosofi i vore dage.

Emile Gauguin og Sorø

Den publikumstiltrækkende udstilling på det dejlige Louisiana-museum: PAUL GAUGUIN PÅ TAHITI – i Stockholms Etnografiske Museet i 1970: GAUGUIN I SÖDERHAVET får mig til at mindes en forbindelse med Academia Sorana. I Glyptotekets Gauguinsamling findes et af hans første billeder, malt da han endnu var bankmand, gengivende hans hu-

stru Mette Gad i haven med flere af de fem børn: den ældste søn Emile, født 1874, Jean 1881–1961, Pola, født 1883, død i Oslo, Clovis og datteren Aline, død 1902 i København.

Det har været en tung belastning for Mette Gad Gauguin at leve i København med fem børn og en mand, som hun ikke blev skilt fra, men som kun kom på korte besøg og så rejste til eksotiske kyster, hvortil han bad hende komme.

Takket være Mette Gads vennekreds blev Emile optaget på Sorø Akademi i 1886, grev Moltke på Bregentved betalte udgifterne i alumnitiden og bagefter det polytekniske studium. Han blev student 1893 (mat.) og var derefter stud. polyt. og tog første del i 1897, men år 1900 udvandrede han til USA, Columbia, var landmåler og arbejdede med brobygning. I 1908 var han hjemme i Danmark, men rejste igen ud til Californien og endte som rentier i Florida. (Disse oplysninger fra Soranerbiografierne). Hertil kommer Ernst Mentzes nekrolog i Soranerbladet 1955, 27, der beviser, at æblet i dette tilfælde heller ikke falder langt fra stammen. Til trods for det meget saglige ingeniørarbejde i USA slog det kunstneriske temperament fra faderen igennem hos ham. På sine gamle dage vævede han og brændte keramik og holdt foredrag på en kvækerskole, og til det sidste var Emile Gauguin den intellektuelle vagabond og dagdrømmer som sine brødre, der dog realiserede drømmen i billedkunst og bøger, og som hans søster Aline, der i sind stod faderen nærmest. Min mor, en mangeårig veninde af familien Gad, fortalte, at Aline på et bal for søofficerer i Odd Fellowpalæet var blevet grebet af en besættende kærlighed til en af kadetterne, der totalt ignorerede hende. Da hun var kommet hjem fra ballet til lejligheden på Østervold, klædte hun sig splitterne og stillede sig op ved det åbne vindue i vinternatten. Huslægen, dr. Carøe, kunne intet stille op. Hun døde deraf i sin ungdoms vår. Meddelelsen herom i et brev fra en malervens ramte Paul Gauguin på det smerteligste. Clovis' død et år efter nåede han ikke at erfare før sin egen død i 1903.

Emile levede i Floridas solrige klima til den 18. januar 1955.

Bent Rosenkilde Nielsen.

Fraterbrøndens indskrift

Fraterbrøndens bekendte og ofte citerede indskrift: »Mindet vel lader som ingenting, er dog et lønligt kildespring«, stammer fra et digt af N. F. S. Grundtvig, som stadig i forkortet form findes i Højskolesangbogen (nr. 364/(352)). Det lyder sådan:

1) Slaverne råbte på Østersø,

Skoven står dejlig grøn.

Kvinderne sukede' fra ø til ø.

Den sommer og den sang så godt kunde

sammen.

2) Nøden var stor, men og hjælpen nær.
Det var kong Valdemars herrefærd!

3) Axel og Esben var brødre to.
Tvillinger bedre på jord ej gro.

4) Valdemar fader og Valdemar søn
æred dem begge i lys og i løn.

5) Valdemar Sejer i kjortel rød
blegnet' over de heltes død.

6) Sejer ham fulgte vel trindt på sø.
Venner han savned' dog under ø.

7) Længe han leved' den danedrot.
Dannemarks håb blev med håret gråt.

8) Dannemarks håb i moderskød
immer dog sover med kinden rød.

9) Derfor med vemod lys og blid
mindes vi Valdemarers tid.

10) Mindet vel lader som ingenting
er dog et lønligt kildespring.

11) Immer det risler: engang på ny
håbet sig svinger som fugl i sky.

12) Fuglen har sunget og synger end.
Skoven står dejlig grøn.

Valdemarstiden oprandt igen.

Den sommer og den eng så godt kunde
sammen.

Digtet hedder: »*Valdemarerne*«, og det er fra Sange til 28. maj 1842 i Dansk Samfund.

Da Martin Nyrop (1865) tegnede Fraterbrønden, som muremester O. Licht (R 1897) byggede, og som Soransk Samfund skænkede skolen i 1912, var en del af materialerne også med soransk tilknytning, for den anvendte frådsten (kildekalk) stammede fra Roskildebispens gamle lejer ved Vintre Møller ved Roskilde og var blevet tilovers, da Licht restaurerede Tveje-Merløse kirke, som er bygget af Absalons fader Asser Riig, og indvendigt er brøndkarmen foret med munkesten, som blev til rest, da Licht opmurede soklen til Absalons rytterstatue på Højbro Plads. Det var altså genbrug!

Rettelse til fødselsdage i dec.

Der var ikke mindre end tre, der havde fødselsdag den 29. december, og det har skabt forvirring, idet Graham har fået forkert adresse, og to navne er faldet ud. Jeg beklager fejlene og beder om undskyldning herfor.

Den rigtige tekst følger her:

Fritidshjemsleder Jørgen Graham (født 1922 R 39), Bakkevænget 17, 3460 Birkerød.

Læge Bengt Max Petersen (født 1932 S 51), Kungsvägen 53, Mörrum, S. 29200 Karlshamn, Sverige.

Læge Herluf Raaschou-Nielsen (født 1902 S 20), Marielystvej 54-7, lejlighed 702, 2000 København F.

Red.

Mere om Habakukken

Om habakukken i SB 1982 s. 107 fortæller grosserer *Einar Lisborg* (S 12), at han i 1905 kom op hos sin bror *Poul Lisborg* (R 06) på alumnatet for at få lidt hjælp til uens benævnte brøker, og ved den lejlighed viste Poul ham den omtalte habakuk, som de andre elever på kammer nr. 2 også betragtede med ærefrygt. Det var Hans Joost (R 07), Aage Hansen (1906), Knud Helmer (S 09) og Hjalmar Lisborg (R 09).

Red.

Runde fødselsdage i januar

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har rund fødselsdag i januar 1983:

1. Univ.lektor, mag. art. Niels Saxtorph (f. 1923, S 40), Engelstedsgade 59, 1., 2100 København Ø.
2. Tandlæge Jørn Stege (f. 1923, S 41), Juul søvej 276, Svejlbæk, 8600 Silkeborg.
2. Arkitekt Knud Sparso (f. 1923, 40), Trane-gilde Strandvej 45 D, 2670 Greve Str.
4. Revisor Holger Harms (f. 1923, R 40), Tuel søvej 17, 4180 Sorø.
4. Fhv. forvalter Peter Larsen (f. 1908, R 24), Borgmestervej 11, 8700 Horsens.
4. Kontorchef Erik Havers-Larsen (f. 1923, S 41), Tagensvej 30, 2200 Kbh. N.
5. Prokurist Jørgen Heller (f. 1923, S 41), Sognegårds Allé 80, 2650 Hvidovre.
5. Gårdejer Hother Smith (f. 1898, R 14), sidste kendte adresse: Steppingvej 85, Bramdruplund, 6100 Haderslev.
6. Direktør Jørgen Bollerup Hansen (f. 1908, R 24), Bejar H 4 B, Arroou de la Miel, Malaga, Spanien.
6. Cand. phil. Else Marshall (f. 1933, S 51), Bagsværd dal 11, 2880 Bagsværd.
6. Overlæge Hans Rømer (f. 1913, S 31), Amtssygehuset, 9240 Nibe.
7. Direktør Jørgen Dalgaard (f. 1933, 47), Frennehave 12, 2970 Hørsholm.
8. Direktør Poul Drewes (f. 1903, S 22), Vester Søgade 48, 1601 Kbh. K.
11. Repræsentant Axel Christiansen (f. 1913, R 30), Randkløve Allé 118, 2770 Kastrup.
13. Direktør, mag. scient Jørgen Møller Christensen (f. 1933, S 51), Skovbovej 19, 2800 Lyngby.
16. Civing. Henri Brudzewsky (f. 1933, S 51), sidste kendte adr.: Mindevej 28, 2860 Søborg.
18. Dommer Carsten Jepsen (f. 1913, S 30), Folehavevej 23 A, 2970 Hørsholm.
18. Slagtermester Jens Anton Sørensen (f. 1913, R 30), sidste kendte adr.: Gl. Køge Landevej 575, 2650 Hvidovre.
19. Mag. scient. Peter Schiøler (f. 1923, S 41), Akacievej 22, 2830 Virum.
20. Fhv. lærer Gunnar Blicher Dam (f. 1898, 13), sidste kendte adr.: Drogdensvej 3, 2791 Dragør.

20. Autoforhandler Erik Hassinggård (f. 1933, R 49), Drøsselholm pr. 4500 Nykøbing Sj.
20. Fhv. lektor Eyvind Nordahl Svendsen (f. 1903), Storgade 17, 4180 Sorø.
21. Sales manager Hans Juel-Jensen (f. 1933, S 51), 15 A Lowell Street, Cambridge, Mass. 02138, USA.
22. Civing. Valdemar Jensen (f. 1913, S 32), Vendsysselgade 39, 2720 Vanløse.
22. Proprietær Sven Hilarius-Kalkau (f. 1908, R 26), Alstedvej 4, 4173 Fjenneslev.
23. Inspektør Hans Chr. Bruun Wamsler (f. 1913, R 29), sidste kendte adr.: Skulderupvej 20, 4330 Hvalsø.
25. Dyrslæge Bent Madsen (f. 1933, S 52), Engkarsvej 4, 5400 Bogense.
27. Ingeniør Ove Hinding (f. 1898, 14), c/o Cai Hinding, Skovholmvej 17, 2920 Charlottenlund.
28. Købmand Jens Lund (f. 1903, R 20), Kirkevænget 6 B, 2., 2500 Valby.
30. Fru Marie Ohrt (f. 1898, R 15), Frederiksdalsvej 10 G, 2830 Virum.

Soranske dødsfald

JOHANNES PAULSEN (R 14)
28. januar 1897 - 1. december 1982

SVEND AAGE BINDER
18. februar 1905 - 19. september 1982

Kære red.

For nogle år siden så jeg i Soranerbladet, at Svend Binder, min gamle stuekammerat fra »Ridderborgen« (hos lektor Frimodt), fyldte rundt år, og da hans adresse var opgivet i bladet, skrev jeg til ham, og vi har siden korresponderet, men nu ankom vedlagte brev fra hans kone om hans død. Brevet er et smukt eftermæle for ham, og jeg kunne tænke mig, at andre af hans endnu levende kammerater måske ville sende et par ord til hans hustru (NB på engelsk). Adressen er: Mrs. P. Binder, 159 Campell Str., Sorreto, Queensland, Australia, Postal Code Q 4217.

Med de bedste ønsker og hilsen

Erik Bolling,
RDI Box 525 Wiscasset,
Maine 04578 USA.

Kære hr. Bolling!

Det er med sorg, at jeg må meddele Dem, at Svend døde den 19. september. Han sov stille ind i sit hjem. I de sidste fire år havde han mange gange været på sygehuset, og han forbløffede sine læger ved sin faste beslutsomhed om at overleve efter 3 hjerteanfald, hvor han fik chockbehandling, men han kom sig og kunne dyrke sport igen og foretage mindre rejser i Queensland. Vi har fået mange venner i de fire år, vi har boet her, og Svend var meget afholdt og respekteret. Han har været en vidunderlig ægtemand og fader. Jeg savner ham meget, vi har haft 43 år sammen og har levet et meget aktivt liv.

Deres hengivne

Phyl Binder.

Om Christian den Fjerdes skolegang i Sorø

Kære redaktør!

Hvor længe var hertug Christian (alias Christian den Fjerde) i Sorø. Det fremgår ikke klart af Soranerbiografier 1684–1737.

E.J.

Svar:

C. Molbech har i en artikel i Nyt Historisk Tidsskrift med titlen: »Historiske bidrag til kundskab om kong Christian den Fjerdes opdragelse og ungdomsundervisning« studeret dattidens kongebreve, hvoraf fremgår følgende.

Den 10. august 1584 har vi et brev fra Frederik den Anden til lensmanden Johan Svave i Soer Kloster, hvori kongen befaler ham at sørge for, at personer, der har kongeligt rejsepas og ret til fri befordring, får denne fra Lynge og ikke fra Soer Kloster som tidligere. Frederik den Anden har noteret i sin rejsekalender, at hans søn Christian er blevet bragt til Sorø Kloster den 1. august 1584 for at studere der under vejledning af Hans Mikkelsen. Grunden til, at Christian bliver anbragt i Sorø, er sikkert den samme, som medførte flytningen af den kongelige skole fra Frederiksborg til Sorø i 1586, at der skulle være fred og ro til studierne, og det ovenfor nævnte brev fra 10/8 skal sikre det samme. Chri-

istian blev i Sorø i resten af 1584, og i begyndelsen af 1585 kom hans bror hertug Ulrik til Sorø med sin hovmester ligeledes for at studere. Midt i juli 1685 holdt de sommerferie på Antvorskov sammen med deres søstre, men derefter vendte de tilbage til Sorø.

Den 20. november 1586 skriver Frederik den Anden til lensmanden på Skanderborg, at hertugerne Christian og Ulrik skal bo der og have undervisning.

Af ovenstående kan det konkluderes, at *Christian (den Fjerde) har tilbragt 2½ år i Sorø fra august 1584 til slutningen af 1586.*

Han har altså også været der godt et halvt år efter, at fondatsen for Sorø Skole blev udstedt (31. maj 1586), og grunden til, at de to drenge flyttede fra Sorø til Skanderborg er vel, at Frederik den Anden enten var bange for manglende arbejdsro på grund af skolen eller frygtede for smitsomme sygdomme.

Vi er stolte af at kendte mænd har gået i skole i Sorø, men om man kan kalde Christian den Fjerde gammel soraner, kan diskuteres. Han har gået i skole i Sorø i 2½ år, men *ikke på nogen af de undervisningsinstitutioner, som vi normalt regner med har produceret gamle soranere.*

Red.

Holbergfesten på Hjerl Hede

Nej, *Soransk Samfunds Jydske Afd.'s Holbergfest på Hjerl Hede den 27. november* var så absolut soransk sammenkomst, når det er bedst – i hvert fald står det for mig som den bedste soranske oplevelse, jeg har haft gennem de 15 år som medlem af Soransk Samfund.

Da jeg går ud fra, at Holbergfesten bliver behørigt refereret andetsteds i bladet, skal jeg ikke her skrive om selve festens forløb, men det er mig magtpåliggende at bringe min hjerteligste TAK:

til Karen og Mogens Wittusen for deres varme velkomst og deres store bestræbelser på, at alt skulle fungere perfekt, og at alle skulle have det rart og hyggeligt. Ligeledes tak til Karen og Mogens' datter og svigersøn, der sammen med det øvrige personale sørgede for, at vi blev forkælet på enhver tænkelig måde. (Når jeg tænker tilbage på det alt sammen, ja, så må jeg næsten lig en vis hr. Jeppe sige: »Eja, hvad var dog dette for en herlighed? Drømte jeg, eller var jeg vågen?«)

til bestyrelsen for Soransk Samfund Jydske Afdeling for videreførelse af det gode initiativ, som Holbergfesten har vist sig at være. En »rose med tak for den gode idé« skal også sendes til Erik Sanders, der er den oprindelige initiativtager til Holbergfesterne.

til de i festen deltagende damer, der med deres gode humor satte ekstra stemning over festen. Ja, selv i disse M/K-tider tror jeg nok, at de tilstedeværende M'er vil være helt enige med mig i, at K'erne – fra køkken og til dan-

segulv – har den største del af æren for, at festen blev en så stor succes.

til jer gamle soranere, der fra nær og fjern var kommet for i gode venners lag at feste og mindes tiden i Sorø. Det var rart at træffe jer og høre jeres minder fra »dengang«, samt hvad I i øvrigt kunne berette

til Birgit og Peter Erbs, der overtalte mig til at tage med til Holbergfesten. Jeg ærgrer mig over at være gået glip af de forudgående, men det har jeg jo kun mig selv at takke for. Peter ønskes i øvrigt tillykke med den nye bestyrelsespost i Soransk Samfunds Jydske Afdeling

og især en tak til Merete, der var min søde borddame og tålmodigt lånte mig øre. (Ak ja, kære Merete, om du fra tid til anden sendte en lønlig tanke til påskriften på Soransk Samfunds dirigentklokke (Jobs bog 13,5 jfr. i øvrigt Ordsp. bog 17,28), ville det være forståeligt).

Jeg vil således i håbet om en lige så god Holbergfest til næste år afslutte, som jeg begyndte med den blandt jyder bedste form for anerkendelse af Holbergfesten 1982 med at sige: »De' var no ett så ring!«.

Starup '67.

P.S. Skulle foranstående have vakt den læsendes måske slumrende interesse og nysgerighed med hensyn til Jydske Afdeling og dens arrangementer, så kan jeg kun sige: »Drag derover eller derop, og jeg er overbevist om, at du vil give mig ret i, at de har altså bare fod på det der – de jyder!«

Ingen plads på Apoteket

Kaos og katastrofe truede! På grund af det lave deltagerantal de sidste par gange havde værtshuset ikke villet reservere hele vores sædvanlige lokale til os her midt i juletravlheden (forståeligt nok); og da der så endda var skiftet ejer (eller bestyrer?) siden sidst, var vi absolut uventede – der var stuvende fuldt.

En rask beslutning var dog allerede taget, da undertegnede ankom: vi vandrede bort i sluttet trop, efterladende en virkningsfuld meddelelse på Apotekets dør om, at vi var at finde i »Universitetscaféen« rundt om hjørnet. Der bredte vi os betydeligt, satte borde sammen, larmede, råbte på øl og opførte os i det hele taget som værdige produkter af munkefimsen i Sorø (som Richter *ikke* sagde tors-
gen forinden).

Vi var nemlig mange denne mandag aften; 14 stykker blev det til, hvoraf halvdelen var 81'ere – det tegner til at blive en fin årgang! Seniores var – ikke uvant – et par 73'ere, omend en repræsentant fra Julemandens generation (dette ikke så meget på grund af den beskrivelse af den pågældendes hageprydelse, der lokkede de tilstedeværende frokostveteraner ud i vilde gætterier om, hvem det mon kan have været, som en hentydning til den i denne rubrik ofte omtalte generalforsamlingsbeslutning, som vi stadig nyder godt af – og så er det jo snart jul) nåede at vandre bort igen under det indledende kaos, uden tvivl rystende på hovedet over ungdommens organisationstalant. O tempora, O mores! Undskyld!

En hyggelig aften, omend lidt improviseret, primitiv og med en altoverdøvende klaverboks bogstavelig talt i vor midte. Så det må trods alt blive til, at vi benåder Apoteket o, vender tilbage *den første mandag aften i hver måned*. Altså: 3. januar, 7. februar, 7. marts, sådan henad ottetiden. På genkig!

ps.

Ad frokosten den 7. oktober

Saxtorphs referat af frokosten slutter med en bemærkning, som jeg har tænkt en del over, og jeg vil gerne slutte mig til Saxtorphs opfattelse.

Helge Hørbys foredrag var absolut neutralt og informerende og interessant, men at selve emnet var politisk ladet kan ikke bortforklares, hvad i øvrigt også den efterfølgende diskussion klart viste.

Også efter min mening er emner med politisk sprængstof ikke egnede til frokosttaler i Soransk Samfund.

Med venlig hilsen

Svend Clausen (25).

Frokosttaler

Januar: Ingen.

Februar: Overlæge P. Waagstein (S 31) om lægeliv på Grønland.

Soranerfrokosten

den første torsdag i hver måned.

Sted: Allégade 10, 1., Kbh. F.

Tid: Kl. 12,15.

Tilmelding nødvendig helst dagen før, eller samme dag inden kl. 11.

Telefon (01) 21 14 92.

MEDLEMSKONTINGENTET

er af generalforsamlingen fastsat til kr. 90,- i 1983. For medlemmer fra og med årgang 1976 samt for medlemmer, der er fyldt 67 år dog kun 55 kr.

Medlemmer, som aftjener deres værnepligt, er kontingentfri et år, når meddelelse herom gives til:

SORANSK SAMFUND: Kassereren

Civilingeniør S. Kamman
Tobaksvejen 10, 2860 Søborg
(01) 69 11 44
Postgiro 4 00 17 10.

BETALING

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Sverige, Finland og på Island, fremsendes fortrykte girokort.

NB - UDLANDSMEDLEMMER

Medlemmer bosat i det øvrige udland bedes tilsende kassereren en check, trukket på en dansk bank og lydende på **danske kroner** (det koster ellers samfundet d. kr. 20,00 at indløse en check). Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde uden yderligere opfordringer, hvorved samfundet sparer tid og penge til opkrævning.

HENVENDELSER vedrørende:

SORANSK SAMFUND stiles til:

Overlæge Palle Taarnhøj
(Soransk Samfunds formand)
Københavns Amts Sygehus
2800 Glostrup
(02) 96 43 33, lokal 476

Næstformand, lektor mag. art. Thyge Winther-Jensen
Brogården, Lønholte
3480 Fredensborg
(01) 11 87 65 og (02) 28 29 31

Legatansøgninger stiles til:

SORANSK SAMFUND

og sendes til:
Fru Karen Jensen
Fru Ingesvej 20
4180 Sorø

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
(03) 63 08 57 (bedst 18–19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 København K.
(01) 13 86 66

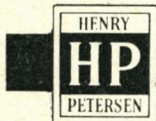
Sorø Bogtrykkeri ApS (03) 63 05 75

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ**4300 HOLBÆK**

Hovedvej 4

(03) *43 41 22

4400 KALUNDBORG

Slagelsevej 162

(03) *51 11 66

4500 NYKØBING Sj.

Autogården

(03)* 41 11 22

Nyt tøj til bilen

ALTIKA

Autokonfektion

Blegdamsvej 28

2200 København N

(01) 39 64 41

Poul & Bent Henningsen

(1939)

H.C. Bjødstrup**Jensen**

Urmager & Optiker

St. Kongensgade 32

1264 København K

Telf. 15 18 21

Grundlagt 1821

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. (03) 63 01 25

gælder det **SPHAGNUM** så tal med**Pindstrup Mosebrug A/s**

Pindstrup

8580 Ryomgård

Telefon (06) 39 61 00

SAAB**LANCIA
POLSKI FIAT**

Salg - Service

Aut. SAAB-forhandler

NIELS THIELE

Automobiler

STENLØSE

Tlf. (02) 17 00 72

SVEGÅRDS**BOGHANDEL****SORØ**

TELEFON (03) 63 00 27

POSTKONTO 6 00 71 63

THOR-VASK - NÆSTVED

TELEFON 72 25 50